

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, köljegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
 Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
 Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A választói jog reformja.

IX.

A javaslat indokolása.

Azt a figyelmet, melyet az Andrássy-féle választói javaslat főbb intézkedései igényelnek, joggal megérdemli a javaslat indokolása is. Ez világítja meg tulajdonképpen a reform célját, de más felől fényt vet a javaslat ellen felhozható és felhozott kifogásokra. Ennél a fényenél ezeknek a kifogásoknak alapos volta és jogosultsága kétségtelenné válik.

Az indokolásnál a miniszter abból indul ki, hogy a mi választói jogunk egész Európában a legszűkebb körű. Az 1908-iki választói névjegyzékben összesen 1,119.621 választó szerepel, mely szám ez egész polgári népességnek — alapul véve az 1907-iki számítást — 6·2 százalékát teszi.

A földadó minimum, mely ma választói jogot ad, 68 fillér és 87 korona 17 fillér között ingadozik.

Az értelmi census, mely főként a teljes középiskolai képzettségre van fektetve a mai korszellemmel nem egyeztethető össze. — A munkásosztály, melynek nagy része másutt mindenütt választói joggal bír, nálunk csak 6·1 százalékát alkotja az összes választóknak.

Választókerületi beosztásunk szintén elavult, egyenlőtlen, igazságtalan. Jelenleg 9 kerületben 500-nál kevesebb, 54 kerületben 4000-nél több, 7 kerületben pedig 7000-nél is több a választók száma. Bereczk községben 125, Budapest VII. kerületében 14.492 egyén választ egy képviselőt.

Ezek az alapjai mai választási törvényünknek, melyek, mint szemmel látható, javításra szorulnak.

Teljesen igaza van az indokolásnak abban, hogy a legszűkebb körű választói jogról egyszerre a másik végletbe csapni át, vagyis a korlátlan és egyenlő általános választói jog alapjára állani, az egységes nemzeti állam és az egészséges társadalmi fejlődés szempontjából egyaránt veszélyes lenne. Politikailag iskolázott és előre látó nemzetek, mindig csak lépésről-lépésre haladtak a választói jog kiterjesztésének útján.

Lépésről-lépésre, fokozatosan haladjunk mi is. Ezt a helyes elvet szem előtt tartva és nyomról-nyomra követve, nem adhatjuk meg a választói jogot a nőknek. Mert ha ezidő szerint még a férfi népességnek bizonyos kategóriáit is, éppen a fokozatos haladás elve alapján, a választói jogkörből kizárnunk kell, nagyon természetes, hogy a nők előtt ezt a jogkört

kirívó ellenmondás nélkül megnyitni nem lehet. A nők választói joga feltételezi a korlátlan választói jogkört, melynek jövője mindenütt a világon az idők méhében szunnyad.

A férfinépesség választói jogának korlátozására szolgál a *korhatár*, melyet a javaslat a 24-ik évben állapít meg. Ez természetes korlátozás és magában véve nagyon helyes. A választói jog fontossága megköveteli, hogy annak gyakorlását nagyobb fokú értelmi fejlettségtől tegyük függővé, ezt pedig a fejlettebb kor szokta meghozni.

A korhatár azonban egymagában véve még korántsem elegendő korlátozása a választói jognak. A 24 éves összes férfinépességnek (3,889,425) szavazati joggal való felruházása a mai hatalmi helyzetet egy csapásra megdöntené. Ez is igaz. A javaslat ennél fogva tovább megy a korlátozásban, a mennyiben alapul veszi az irni-olvasni tudást s még ezzel sem elégedve meg, meghonosítja a többes szavazati rendszert.

Ennél a két korlátnál, az irni-olvasni tudásnál és a többes szavazati rendszernél kezdődnek azok a mélyre ható ellentétek, melyeknek kiegyenlítésétől függ meggyőződésünk szerint a javaslat elfogadható volta és talán annak sorsa is.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Ima.

— Irta: Kecskeméthy Mici. —

Ha feljő a hold szelid fénye,
 Ha elközeleg a csendes est,
 Könnyek hullnak szép szemébe,
 Letérdel, s imádkozni kezd.

Imádkozik mély áhitattal
 Egy szép jövőért, tavaszért . . .
 Szívek: Ura halld meg imáját!

Csak egyet, . . . „boldogságot” kért! —

Téli kép.

— Irta: Jakab Ödön. —

Borong a nap, közleg az alkony,
 Bús asszony ül az utcasarkon,
 Irgalmat esdee, könyben ázva
 Tekint a sürgő sokaságra.

Kéblére, míg gyász, gondok nyomják,
 Ova szorítja kis porontyát;
 Mintha félne: a sors haragja
 Nehogy még azt is elragadjja.

És a kis gyöngye jószág enyhén
 Alszik ott édes anyja keblén,
 Simulva annak hő szívéhez:
 A téli fagyból mit sem érez.

S az emberek, kik arra mennek,
 Durván zavarják fel a csendet,
 Egy sem törődik, hogy a lárma
 Zaján fölbredd a kis árva.

Pedig az Isten ellen tesz, ki
 Azt a gyermeket felébreszti!
 Ki tudja: míg a siring bolygott,
 Lesz még valaha ilyen boldog?

Mert mulnak majd a gyermekévek,
 Jönni fog majd a férfi élet,
 S mitől az anyja most úgy reszket:
 Nyomor, hideg akkor is lesznek.

De a kebel mely melengette,
 Maroknyi porrá lesz majd esve,
 Melyre a bából, fájdalomtól
 Vissza többé hiába gondol!

Mint a vándor, ki téli időben
 Vesződik gyilkos hómezőben,
 S meleg tavaszra gondol vissza,
 Mely régen el van már viritva!

Messina.

Irta: Verner László.

Ezelőtt három évvel voltam Messinában. Utitársam jó ismerőse a lapoknak is, ambátor csak a negyedik oldalon szokta kérni a köhögő, a rekedtségben szenvedő olvasokat, hogy csak azt a pemete-cukorkát vegyék meg, a mire ez a szó van írva: Rethy.

Réthy Béla békéscsabai gyógyszerész volt az utitársam, a legjobb és legszellemesebb emberek egyike, a kiket az életben megismertem. Egy Lloyd teherhajón iudultunk el. A szóke Adrián mentünk és a rozoga, öreg Adrián ültünk. De mindkét Adria jól viselte magát, a tenger is, a hajó is. Az alatt a hat nap alatt, a míg a kirakodó-berakodó hajó-út tartott, a tenger oly szép sima volt, mint egy fiatal leánynak márvány karja. Ezek a teherhajók nem távol a partoktól igyekeznek céljuk felé, így Barletta, Molfetta, Ritontó, Bari és egyéb a fűszerkereskedők előtt ismeretes datolya és mazsola szállító export helyek úgy tüntek fel egymásután, mint a színházi hátsó függöny az ő képeivel Legfőbb ebből a szép kékből az azurkék ég, melynek peremén a kis olasz városkák kupolás házai úgy festettek, mintha festő kanyarította volna oda őket.

Az irni-olvasni tudást az összes magyar pártok elfogadják választójogi korlátnak, egy feltétel alatt, ha t. i. azok, a kik irni-olvasni nem tudnak, de eddig választói jogot bírtak, nem soroztatnak az úgynevezett ósválasztók közé, amint azt a javaslat tervezi, hanem *közvetlen választói jogot* nyernek. Ennek a követelésnek minden pártban vannak számot tevő hívei, a kik ennek a követelésnek teljesítése nélkül a javaslatot meg nem szavazzák.

Ha a jelenleg választói joggal nem bíró 24 éven felüli analfabéta egyének a közvetlen választók közé soroztatnak, akkor a *közvetett* választói jogot teljesen mellőzni lehet. Ez lenne az Andrassy-féle javaslatnak egyik lényeges korrektívuma.

Igaz, hogy ezáltal a magyar elem helyzete némiképp kedvezőtlenebbül alakulna, mert abból a 191.968 jelenleg szavazati joggal bíró analfabéta emberből, csak 24 százalék a magyar; míg ha ezekre és az összes irni-olvasni nem tudó férfinepességre nézve megállapítatik a *közvetett* választói jog, akkor az analfabéta választók körében a magyarság százaléka 32.2-re szökik fel.

Ezt a hátrányt azonban könnyen ellensúlyozhatjuk a többes szavazati jognak célszerűbb megállapítása által. Ha már kell pluralitásnak lennie, legyen az olyan, hogy első sorban az ország terheit *nagyobb mértékben viselő* polgároknak biztosítson előnyt. Ne adjunk többes szavazati jogot derűre-borura a négy, vagy nyolc középiskolai osztályt végzett egyéneknek, a kik proletárok is lehetnek, hanem adjuk meg ezt a jogot a kisbirtokosoknak, *minden tekintet nélkül arra, tudnak-e irni-olvasni, vagy sem.*

Ezáltal bevonjuk a választói jog körébe a parasztság százazreit, bevonjuk azt az elemet, a melynek 68 százaléka magyar. Ez lenne a benyújtott javaslat másik korrektívuma, s ezzel egyúttal

magát a pluralitást is alaposan meg lehetne javítani.

Idő múltán az irni-olvasni tudást általános, kivételt nem tűrő feltétellé lehetne tenni a választói jog megszerzésére vonatkozólag, mert hiszen természetes, hogy a jelenlegi helyzet, a melyben a választói joggal bíró analfabéta választók a magyarságra nézve olyan kedvezőtlen arányt tüntetnek fel, idővel megszűnik.

Nincs olyan rossz a világon, a mit megkorrigálni nem lehetne. Az Andrassy-féle javaslat is, bármilyen rossz, mégis megkorrigálható.

A kegyúri birtokok parcellázása.

Dr. Csernoch János a szakolczai kerület képviselője egy nagyon aktuális tárgyra hívta fel a kormány figyelmét, midőn a képviselőházban, interpelláció alakjában szóvá tette a kegyúri terhekkel megrótt birtokok parcellázását. Minél nagyobb mérvet ölt a birtok-parcellázási politika és spekuláció — mert bizony sok esetben nem józan nemzetgazdasági politika az, hanem üzleti számítás — annál gyakrabban fordul elő, hogy a kegyurasági kötelezettségekkel megterhelt birtokokat a kis emberek parcellánként megvásárolják, a nélkül, hogy a kegyúri terhek előzetesen rendeztetnének. Sőt előfordul az is, hogy a vevők nem is bírnak tudomással a kegyúri kötelezettségek létezéséről. Ennek az a következménye, hogy a vevők, tehát ezek a kis existenciák érzékenyen megkárosulnak, ezenkívül maguk a kegyurasági adományokat élvezők is veszteséget szenvednek, a mennyiben a végtelenségig menő perekkel kénytelenek érdeküket védelmezni. Dr. Csernoch ebből kifolyólag törvényes intézkedéseket kér a kegyúri terhek előzetes rendezésére. — A szakolczai kerület faradhatatlan képviselőjének ez a felszólalása a mily fontos tárgyánál fogva, épp oly érdekes és tanulságos a felszólaló állásának szempontjából. Egy püspök a politikai élet porondján, a hol el szokott dőlni a közügyek sorsa! Magasztos példa ez arra nézve, hogy *hogyan lehet és kell* az egyházat és a közügyet *minden téren* szolgálni.

A szövetkezeti mézárszék. Az a szövetkezeti mozgalom, melyet egy Nyitrai felállítandó mézárszék ügyében városunk polgársága kezdeményezett, nagy rokonszenvvel és tetszéssel találkozott a szomszédos vármegyékben,

különösen ezek székhelyein. Bars- és Trencsénvármegyék sajtója egyértelműen konstatálja, hogy a fogyasztó közönség érdekeinek megvédésére az egyetlen, biztos sikert ígérő eszköz: a szövetkezés. Angliában, Német- és Franciaországban a társadalmi érdekközösségnek ez a formája már régóta arat sikereket és fejleszti a gazdasági jólétet. Nálunk a szövetkezés még csak most kezdi építgetni az alkotásait, de jóstehetség nélkül is előre láthatjuk, hogy gazdasági életünk haladásában nálunk is övé a jövő. Egyetemes orvosszer ez a drágaság, a cikkek minőségével üzött visszaélések és a kiszolgálás körül felmerülő panaszok ellen. Alakítsuk meg válllatve az első — egyelőre húsfogyasztási — szövetkezetet és tapasztalni fogjuk, hogy azok a nagy anyagi előnyök, melyeket a szövetkezet egy ilyen fontos elemi cikk beszerzésénél nyújt, úgy az érdeklődést, a dologgal való törődést, mint a vele járó csekély áldozatkészséget is bőven megjutalmazza.

Egy illetékes bírálat.

Gróf Andrassy Gyula Magyarország belügyministere a közelmúltban egy általános figyelmet keltő vezércikket írt a magyar közigazgatásról.

A közlemény egész tartalmán vörös fonálként húzódik végig a miniszter tanulsága, hogy amagyar közigazgatás nem áll feladatának magaslatán, — hogy a közönség nem annyira a közérdek önzetlen védelmét, mint kortes szolgálatot vár a közigazgatás alkalmazottjaitól.

Tünetényszerű kijelentés ez annak a férfúnak tollából, aki hivatva van arra, hogy ne legyen úgy a mint ő mondja, s érdemes keresni az okok és okozatok közötti összefüggést.

Minden állam hatalom a közjó előmozdítását mindenkor a közigazgatás útján iparkodott megoldani, ennek érdekében tehát eminens kötelessége volna, a közigazgatást oly mértékben fejleszteni, hogy az a rendszeres haladás útján szilárd alapon a nagyközönség javát előmozdíthassa; mert a gyakorlati életben a közigazgatás teljesen egybeforrott az állampolgárok legfontosabb egyéni érdekeivel. — S mégis mit tapasztalunk?

Az utolsó évtizedekben sűrű egymásutánban alkotott összes törvényeink az *állami feladatokat* az egész vonalon a közigazgatás vállaira rakták s a közigazgatás legalsó fokán ma ugyanazon primitív eszközök állanak rendelkezésére, mint 40 év előtt. A község feje ma is az irni olvasni alig tudó — bíró, mert még a „*közvélemény*” sem képes szakítani azon képtelen érveléssel, a melyet ez irányban őseitől örökölt, s a mely a

Közel voltunk az otrantói öbölhöz, a mikor a világ legsivárabb tájéka tűnt fel előttünk: Calabria. Néhány hónap előtt itt volt a rémesen pusztító földrengés, mely átható fájdalom-kitöréseivel betöltötte egész Európát. Részvétel tekintetűnk a sötét fekete sziklatömegre s legalább a partokról az az impresszió volt, hogy itt aligha veszett el emberi élet. Hogyan is élhetne meg? Csak Szendrőtől délre, az Aldunán, a szerb partokon láttam életben ekkora sivárságot. A vegetációnak sehol semmi nyoma, talán a partokon túl más világ van, mert itt a partokon emberi élet alig képzelhető.

A jóni tengernek neki vágva, — a távol szemléletébe merülő barátom és én valami rendkívülitől mekapatva kiáltottunk fel.

— Micsoda rendkívüli hegy lehet az?

— Úgy ül, mint trónusán a király.

— Ez csak az Aetna lehet, — mondta barátom.

— De hisz az lehetetlen, a messinai szorosba még csak 24 óra múlva jutunk. Ám semmi kétség: az Aetna volt ez a robusztus hegy óriás 3600 méter magas ormával felnyulva azokba a régiókba, a hol már az örökzöld hazájában is csak hó van. S fenséges magasságában egykedvűen pipázott az öreg. Alatta felhők kóvályogtak,

de az óriást az nem zavarta. Egy föltte álló felhődarabnak küldözgette füstjét, mely aztán a felhő foszlányokban veszett el. És olvastuk a modern hangulatnak rontópádjában, a Bedekkerben, hogy a tisztelt öregnek kegyetlen tréfái vannak.

Hatszáz évvel ezelőtt 400 falut és és várost döntött romba, mikor a pipájára jobban rágyújtott. Olvastuk a Baedekkert és elvonult lelki zemeink előtt Herculánium ét Pompei kétszázszoros nagyításban. Ily hangulatok között értünk a messinai szorosba, akkor már a két földnyelven, a csizmasarkon feltűnt Reggió, a kedves Scilla, a tengerészek ismert réme mellett Messina. Valami sötét köd ereszkedett le. Olyan volt, mint egy özvegyi fatyol. Ez a rút feketeség körül ölelte Messina városát s alig láttunk belőle valamit, hiszen úgy is egy földnyelv takarja el a kíváncsi idegen előtt. Egymásra néztünk.

— Mire gondolsz, — szoltam barátomhoz.

— Arra, hogy vajon ez a fenséges öreg — az Aetnára mutatott, — nem sőpri-e majd el még a mi életünkben ezt a két várost.

Megdöbentem. Csodálatos: egyet gondoltunk. Ez a fekete köd, mely lassan szétterjengett az egész öbölben, vajjon nem-e a facies hippokratika? A halál jele. Nem tudtam akkor ennek

a gondolatnak szomorú hangulatából kikökönni. Pedig az öreg Adria már fűtyentett és Dél-olaszország jellegzetes hangos zivaja előre tört a kikötőből. A földrengés nemcsak 150,000 embert tett hajléktalanná, hanem az olasz nagy kikötők számát egygyel apasztotta. Sohase felejttem el az öszvér fogatok százeit, a mátha hordék sűrű és piszkos tömegét, a parton ögyelgő bámeszködőket, a kik között képviselve voltak a legkülönfélébb kategóriák.

A mi hajónk deszkát és épületfát rakott ki, a melyet valahol a csiki havasokban termeltek. — volt néhány óránk s elhatároztuk, hogy megnézzük a várost, mely nemcsak azért érdekes, mint általában minden sicíliai város: nyüzsgő eredeti lármás rendkívül izgatott, meglehetősen piszkos lakosai miatt; hanem érdekes a XVI. századból való Angelo Montorsoli által készített közkútja révén is, mely szobrokkal és reliefekkel ékes. Igen szép látnivalónak ígérkezett a 900 éves Annunziata dei Catalani normann templom, a máltai lovagrend háza, mely ma prefektúrát szolgál és melyről a lapokban olvassuk, hogy elég épen maradt. Hanem a többiek? Romhalmaz és szemét teleppé vált.

A hajóból kilépve, megindultunk a városba. Néhány piszkos albergó volt a mindössze a par-

szolgabíró a puskától és agártól, a jegyzőt a „peleskeítől” elválasztani nem tudja. A képviselő választások pedig nagyon is alkalmasak voltak arra, hogy a jelölt urak a köztisztviselők tekintélyét mesterségesen leszállítsák.

Azt is aláírom a belügyminister ur cikkében, hogy a közigazgatási tisztviselőktől részrehajlatlanságot várni nem lehet.

Kegyelmes Úr! A közönség nem akarja, hogy a tisztviselők részrehajlatlanok legyenek, mert ez egyéni érdekeikbe ütközik!

De vajjon megvan-e a hajlam a legmagasabb s legilletékesebb körökben arra, hogy a közigazgatás visszaadassék tulajdonképeni hivatásának? Nincs!

Magyarország öszzes törvényhozásai már évek előtt mozgalmat indítottak, azon tarthatatlan helyzet megszüntetése érdekében, a mely bénítólag hat a közigazgatás összes szerveire s a mely a közönséget sorvasztja.

A közadók kezelése az állami bevételek nyomó részének felelőség melletti gondozása az autonóm testületek személyzetét teljesen leköti, s túl terhes kötelezettséget ró a városokra s községekre.

Az általános adóreform ez volt mindenkor az apró pénz!

Noshát ma már tárgyalják ezt nagy reformot, a melyről országsszerte csak egy vélemény van: eben gubát cseréltünk. (Nem kielégítő, az igaz, de jobb a régivel, mert arányosabban osztja meg a terheket. Szerk.)

Ha ez a leendő törvény annyira jó volna, mint a mennyire nem az, akkor sem érvényesülhet a közönség javára, mert úgy csinálják, hogy végrehajtani nem lehet.

Nálunk van 2 ezer török font, ha kell nagy hatalmi politikát szolgálni, de az állampolgárok életbe vágó érdekei megvédelmezését az igénybe vett állampénztár soha nem engedi.

Igaza van Belügyminister Úr! a magyar közigazgatás nem áll hivatásának magaslatán, de nem is engedik oda felemelkedni! *Bernáth Győző.*

Ujdonságok.

Azon t. előfizetőinket, a kik az előfizetéssel hátrálékban vannak, kérjük a hátrálékos összeg beküldésére és az előfizetés megújítására, hogy a lap szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

A Nyitramegyei Szemle kiadóhivatala.

ton s az egyikből két gyanus sicíliai betörő férközött hozzánk, sugdosva, jelentősen pislogva össze, — semmiesetre sem volt bátorságunk a két vad idegennek a társaságához csatlakozni.

Visszamentünk a hajóra s megkérdeztük az öreg kapitányt, hogy mit gondol, a két gyanus alak mit akar velünk? Az öreg a következőket felelte:

— Ha jót akarnak, maradjanak vesztég. Az egész városon nincs mit látni. Csináljunk egy preferánst. . . .

Igy maradt el Messina megtekintése s így nem fogjuk mi látni többé ebben az életben Angelo mesternek gyönyörű kútját, ha csak az a csodálatos erő, mely az olaszokban régi történelmi hagyományaik iránt van, nem képesíti őket az egész világ felbuzdult áldozatkészségével mindent úgy meg restaurálni, mint a rettenetes katasztrófa előtt Messina állott. Mert századok patináját visszaadni ujonnan készült alkotásokra — ehhez csodálatosan értenek az olaszok.

Egy kétségtelenül túhaladott kérdés az, hogy Messina, hiába háborog alatta még maig is a föld, és hiába ijesztgeti őket, — mégis ott fog felépülni, a hol ez előtt állott. És ezt így motiválják: Minden háromszáz esztendőben bolondul meg méhében az öreg föld. Nem lehetünk oly érzékenyek, hogy öt generáció kereskedelmi boldogulásáért fel ne áldozzuk a hatodikát. Biz ez cinikus dolog, de a nemzetgazdaság e féle elvekkel dolgozik.

Keresztény szociális kurzus Nyitrán.

Két tábor áll szemben hazánkban. Az úgy szólván számított kereszténység, mely őseink századaiban erőt, életet és jólétet adott a nemzetnek, s a modern hitetlenség, mely a nemzetközi idegenek hadát zudította nemzetünk szellemi, erkölcsi és anyagi kincseire. A kereszténység visszaállításának nélkülözhetetlen feltétele az *egységes keresztény társadalom*. Nagy érdekeinek az ellenség sorai között, mely tömegeket szervezett táborába, csak ez törhet utat, ez szerezhethet biztos győzelmeket.

Nyitrán a keresztény tábornak összes csapatai szervezve vannak. A kath. kör, a patronage, a kath. legényegylet, a szociális egyesület, a nő munkásotthon, a kath. tanoncotthon az összes társadalmi osztályok befogadására alkalmasak és elegendők. Csak tagjaiknak számát kell gyarapítani s a vezetésbe, a munkálkodásba, a hadi taktikába egységet, egyöntetűséget behozni. Erre keresve sem találunk jobb eszközt, mint a ker. szociális szövetség által rendezett s ma megnyíló *szociális kurzust*, mely városunk keresztény s katolikus intézményeinek egységes vezérfonalat akar nyújtani a vezetők számára, hogy saját érdekeit mindenik a többitől támogatva miként érheti el a legkönnyebb és legsikeresebb módon. Reméljük, hogy városunk közönsége teljes figyelmére méltatja a kurzust s érdeklődéssel vesz részt gyűlésein.

Orel Géza — pénzügyigazgató.

Teljesen hiteles forrásból értesülünk, hogy nyitrai pénzügyigazgatóvá a jelenlegi helyettes pénzügyigazgató, *Orel Géza* fog kinevezetni. A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja hozni. Wekerle miniszter ezzel a kinevezéssel szerencsésen oldotta meg a három hónap óta húzódó kérdést, mert az új pénzügyigazgató tehetségei, teljes szakismerete és a vármegye pénzügyi viszonyaiban való otthonossága biztos garanciát nyújtanak arra nézve, hogy a nagyfontosságú hivatal vezetése jó kezekbe került. Másfelől ez a kinevezés a közönség és a pénzügyigazgatóság tisztviselői karának az óhaját is teljes mértékben kielégíti. — Az új pénzügyigazgatót a legmelegebb rokonszenvvel üdvözljük!

Kinevezések. *Imre* Jánost a vágbálpárti társulat mernökét a nyirszabályozási társulat szakasz-mernökévé választották meg Nyiregyházaán.

Baldzs Izidor érsekújvári fűtőházi mernök Pozsonyrendezőre műhely főnökké nevezetett ki. Helyére *Neubauer* Adolf jön Budapestről.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Esztegar* László galgóczi járásbírói segédtelevkönyvvezetőt a tabi járásbíróshoz helyezte át.

Konkoly Thege Kálmán honvédszázados főhadnag Ersekújvárról Szamosújvárra helyeztetett át.

Kurucz János posta- és táviratbiztos az igazgatóság Ersekújvárról Budapestre helyezte át.

Meghívó a szociális kurzusra. Hazánk legfőbb érdeke a keresztény Magyarország. A magasatos célt küzdenek a ker. szocialisták az egész országban. De nem vihatják ki azt, ha az értelmiség közönynyel nezi küzdelmüket, ha a munkaadók az anyagi téren gátolják azt, s ha a munkásnép egy része testvérei ellen harcol. A ker. szocialisták az értelmiségtől irányítást, a munkaadóktól támogatást, s a munkásosztálytól összetartást várnak. Ez egyetértő munkálkodásra kívánván felhívni Nyitra város értelmiségét, munkaadóit s munkásnépét, január 31-én, február 1-én s 2-án a nyitrai ker. szociális egyesület dísztermében szociális kurzust tartunk, melyre t. Cimet tisztelettel meghívjuk. *Giesswein Sándor*, a ker. szoc. szövetség elnöke, *Szteszkal József*, a nyitrai ker. szoc. egyes. elnöke, *Huszár Károly*, a ker. szoc. szövetség főtitkára, *Kaszala János*, a nyitrai ker. szoc. egyes. titkára.

Programm: január 31-én vasárnap d. e.: 1. Reggel 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet az irgalmas nővérek templomában. Indulás az egyesületből. — 2. Fél 10 órakor az egyes. ben megnyitóbeszéd, tartja *Giesswein Sándor* orsz. képvis. az orsz. szoc. szöv. elnöke. — 3. Tót szónok: *Bartos* János kertületi titkár.

Január 31-én d. u. 3 órakor: 4. Hencz Károly orsz. képvis. „A kivándorlás”. — 5. *Krajcsóvics* István dr. „A munkás és a munkaadó”.

Február 1-én d. u. 5 órakor: 6. *Jánoki* Madocsányi Gyula „Az intelligencia és a szocializmus”. — 7. *Ernszt* Sándor dr. orsz. képvis. „A szociáldemokrata programok”.

Február 2-án d. e. 10 órakor: 8. *Huber* János „A szakszervezetek”. — 9. *Lakatos* Géza dr. „A ker. szocializmus”.

Február 2-án d. u. 3 órakor diszfelvonulás. Indulás az egyesületből. — 10. *Huszár* Károly „Miért s hogyan kell szervezkedni?” — 11. *Szalánczy* Andor „A nép s a parlament”. — 12. *Kmetty* Károly dr. „Mit köszön a nép az egyháznak?”

Megbizás. A belügyminister az állami anyakönyvek felett őt megillető legfőbb felügyeleti jognak helyszini gyakorlásával Nyitra vármegyében báró *Jeszendék* István belügyministeri fogalmazót bizta meg.

A katolikus kör felolvasó estéje.

A nyitrai kath. körnek mult vasárnap, f. h. 24-én rendezett ötödik felolvasó estéje nagy élvezetet nyújtott mindazoknak, a kik az estén jelen voltak. Az egyházi zeneegylet ének és zenekara jó hírnevének méltóan most is klasszikus darabokkal gyönyörködött a közönséget. Mind a két kart a régi kipróbált mesterek vezették. Az énekkar *Harmath* Arthur, a zenekar *Stetka* Teofil vezetése alatt adta elő művészi produkcióját. *Steiner* Gyula életfestő elbeszélését: „A malinai görgeteg,” melyben egy nem rég lefolyt bűnvádi tárgyalás alapját képező tragikus eseményt rajzolt meg, a hallgatóság zajos tapsal jutalmazta.

Gazdasági jutalom. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület *Konyakovszky* Ferenc suránkai plebánost kiváló termes eredményért 500 k. díjjal tüntette ki. A kitüntetésről a következő levélben értesítette nevezett plebánost:

Tisztelendő

Konyakovszky Ferenc plebános úrnak

Suránka.

Van szerencsém tisztelettel közölni Tisztelendőséggeddel, hogy Egyesületünk műtrágyázási versenybíró-bizottsága, f. h. 11- és 18-án megtartott üléseiben a 200 kg. szuperfoszfáttal trágyázott árpára beérkezett kérdőívek összehasonlításával az 500 koronás első díjat Tisztelendőséggednek ítélte oda, mint a kinek versenyparcelláin a műtrágya javára legnagyobb terméseredménye volt.

Midőn erről Tisztelendőséggedet értesíteni szerencsénk van, egyuttal tudatjuk, hogy a nyert 500 korona díjat egyidejűleg postautalványon Tisztelendőségged címére megküldöttük.

Kiváló tisztelettel:

Jeszenszky,
ügyv. utkar.

Farsangi krónika. Ő császári és királyi Fenségeik Frigyes főherceg, Izabella főhercegnő, József főherceg, Augustus főhercegnő, Lichtenstein Alajosné hercegné Erzsébet Amália főhercegnő fővédősége, a magyar arisztokracia számos tagjának védősége és díszelnöksége alatt Budapesten az 1909. évi február hó 5-én, a Royal szálló termeiben jótékony célú zártkörű *katholikus bál* lesz. Jegyek csak a meghívó előmutatása mellett, egy koronás táncosjegyek pedig utalványra vagy rendező-bizottsági tag ajánlatára válthatók a bál irodájában (IV., Molnár-utca 11.) naponként délután 5—6-ig, február hó 3-án, 4-én és 5-én egész napon át, a bál estéjén pedig a pénztárnál. Személyjegy 10 kor. Jegy megváltások és felülfizetések, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogadtatnák és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 10 órakor.

A nyitrai *katholikus kör* február hó 1-én rendezi második, műkedvelői előadással összekötött táncvigalmát, mely iránt városszerte s sőt a vidéken is roppant nagy az érdeklődés. Kezdeté este 1/28 órakor.

A nyitrai *keresztény szociális egyesület* 1909. évi január hó 31-én házalapja javára színielőadással egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 1/28 órakor. Belépti-díj: személyenként 1 korona, egyesületi rendes tagoknak 50 fillér. Színe kerül: „A tót leány.” Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Almási Tihamér, zenéjét szerző Serly Lajos. Rendező ifj. Rusz István. Előadás után tánc.

A József főhercegről nevezett Szanatorium-Egyesület *ersekújvári* fiókja által folyó hó 16-án rendezett estély fényesen sikerült. A 12 pontból álló műsor állandóan lekötve tartotta a közönség érdeklődését és élénk figyelmét. A tetemes költség mellett is az estély tiszta jövedelme meghaladja a 400 koronát.

Királyi kitüntetés. A király dr. Csenkey Géza győri ítélőtábla tanácselnöknek nyugdíjazása alkalmával sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta. Csenkey Géza évek során át Nyitrán szolgálta az igazságot, mint kir. ügyész s itt tiszta jellemével, részrehajlatlan igazságával, szikötlességével közbecsülést vívott ki magának. Megérdemelt kitüntetésének híret nyitrai ismerősei bizonyára örömmel fogják fogadni.

Képviselőnk — vezető szereplésben. A nyitrai kerület képviselője Mérey Lajos mindig előkelő és nagy súlyú bíró tagja volt a függetlenségi pártnak és a parlamentnek. Az utóbbi idők eseményei azonban hangadó és vezető szerepléshez juttatták. A függetlenségi pártnak majdnem 100 tagú csoportját, mely e hó 28-án Kossuth Ferencet bizalmi nyilatkozattal üdvözölte, Mérey Lajos vezette a pártvezér elé, mely alkalommal erőteljes vonásokkal ecsetelte a párt hangulatát, érzelmeit és törekvéseit, a melyeknek homlokterében ezidő szerint a bankügy áll. Ezek a törekvések már most is kidomborítják a jövő alakulásának körvonalaival, az eseményeknek azt a kifejlését, melyben a függetlenségi párt lesz a döntő szó. Nagyon természetes, hogy a kik ennek a helyzetnek az előkészítésében mint vezető tényezők vesznek részt, azok az új viszonyok között is az ország sorsára vezető és irányító befolyást fognak gyakorolni. Ez adja meg képviselőnk ezidő szerinti szereplésének a jelentőségét.

Délutáni thea a delolaszországi földrengés áldozatai javára. A Turchányi Ödönne úrnő elnöke alatt megalakult hölgybizottság elhatározta, hogy február 7-én, vasárnap délután 4 órakor a nyitrai főgymnasium tornatermében a delolaszországi földrengés áldozatai javára thea rendez. Horvát Sándor címzetes főigazgató, figyelemmel e jótékony célra a legnagyobb készséggel bocsátotta rendelkezésre a tornatermet. Belepti díj 1 korona, diákjegy 50 fillér, a minek fejében nemcsak thea, de a legfinomabb süteményeket kapja majd a közönség, amely körül ez alkalommal a lehető legbájosabb hadsereg, Nyitra város szebbnél-szebb hölgyei fognak forgolódni. Cigányzenéről is történt gondoskodás. S mindez a kedves szórakozás 1 koronába kerül, amelynek megfizetésével a résztvevők szerencsétlen embertársaik nyomorát enyhítve egyuttal jótékonyt is gyakorolnak.

Tuzsina község kezd lassan regenerálódni. Ezt bizonyítja a virágzó népszövetségen kívül az a tény is, hogy a vajdó fogyasztási szövetkezet friss erőre tett szert f. hó 17-iki közgyűlés alkalmával, amidőn a régi boltost elcsapták, s egy derék kereskedőre bízták az üzlet vezetését. Tehát a szövetkezet sokak bosszankodására nem bukik, hanem kezd virágozni a község javára, a melyet a liberalizmus és a vele egyesült zsidóság ugyancsak megnyomorgatott.

Megbokrosodott lovak. Kupeczek Lipót zserai lakos e hó 26-án a Mária-dombról lefelé hajtott. Lovai valami közeli nesztől megijedve, örült vágatásnak eredtek s Richter Samu Párutca 1. szám alatti dohányüzletének kirakatát összetörték a kocsirudával. Itt sikerült a megvadult lovakat megfékezni.

Kitüntetett tanítók. Szép és emlékezetes ülése volt f. hó 13-án a sissói községi iskolásoknak, akkor adta át az iskolaszéki elnök az ottani tanítónak Károlyi Karolynak a FMKE által küldött dícsérő oklevelet, melyet az illető tanító a magyar nyelv és a hazafias szellem terjesztéséért kitüntetésképpen nyert. Ez alkalomból az elnöklő plebános, Lipka Lőrinc hazafias tartalmú beszédet intézett a kitüntetett népnevelőhöz. Károlyi Károly már ötödik éve működik közmegegyezéssel az ottani iskolánál. — Ugyancsak elismerő oklevéllel tüntette ki a FMKE Kaluzsaj János rajeci igazgató-tanítót a magyar nyelv sikeres tanításáért. Az oklevél átadása f. hó 24-én iskolai ünnepély keretében történt. Az iskolaszéki tantestület és szépszámu közönség jelenlétében Baross Károly helybeli esperes plebános szépen átmondott, magvas alkalmi beszéd kíséretében nyújtotta át az oklevelet a kitüntetett tanítónak, buzdítván őt a jövőre is ama tanítói erényekre, melyekkel eddig is kitűnt s a melyek az illetékes felsőbb körök figyelmét is felkeltették, aminek bizonyossága az átnyújtott oklevél is. Erre a kitüntetett tanító, Kaluzsaj János halás szavakkal fe-

jézte ki köszönetét úgy az iskolaszéki elnöknek, mint a megjelent közönségnek, kitüntető figyelméért, egyben kérte jóakaratu támogatásukat, hogy a gyermekek nevelésében és oktatásában karöltve annál eredményesebben munkálkodhassék. — Valoan érdemes egyént ért ez alkalommal a F. M. K. E. kitüntetésé; s ha a tanítói kar sok ily ügybuzgó s hivatásának magaslátán álló tagot fog számlálni, akkor népoktatásunk úgy a valláserkölcsi és hazafias nevelés, mint az ismeretekben való előmenetel szempontjából a legszebb jövővel kecsegtethet.

Halálozások. Nécsey Mihály dr. köz- és váltó-ügyvéd, a Barsvármegyei Népbank részvénytársaság igazgatósági tagja s verebélyi telepének jogtanácsosa, tb. megyei főügyész életének 56-ik évében hosszas szenvedés után e hó 23-án Verebélyen elhunyt.

Horváth Emánuel nagysurányi plebános f. hó 22-én életének 69-ik áldozópapságának 44-ik évében hosszú betegeskedés után elhunyt. Teme-tése mult vasárnap, folyó hó 24-én ment végbe Nagysurányban a község és a vidék nagy részvétele mellett.

Schmidt Rezső bírtokos Bánkeszin elhalálozott. Az elhunytban Halász Gyula bankeszi jegyző apósát gyászolja.

Csery Jánosné szül. Szabó Karolin folyó hó 24-én hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. Nyugodjanak békében!

Katholikus népszövetségi mozgalom. Folyó hó 24-én a pogrányi róm. kath. iskola helyiségében népszövetségi népgyűlés tartott mintegy 80 tag jelenlétében. Karsay Imre elnöki megnyitó beszéde után Hamusz Antal kántortanító tartott buzdító beszédet és felolvasást az egybegyűlteknél, mely alkalommal tudatta az elnök, hogy a nyitra megyei gazdasági egyesület házi ipari tanfolyamot rendez a tanulni akaróknak Pogrányban, és pedig ez idén kezdetét veszi az első évi tanfolyam a cirokseprű készítésel. Végül ajánlotta az építendő munkásháznak felkarolását, és ezzel az ülést befejeztetett.

Nyitraivándkán f. hó 24-én Cseffvaly Aladár plebános elnöke alatt alakuló népszövetségi gyűlés tartott.

Vigváron f. hó 24-én népes beszámoló értekezlet volt, melyen Steklács Nikodem plebános és Valasek József tanító lelkies beszédeket mondtak.

Jácson Gyurják György nagy tetszéssel fogadott beszédben ecsetelte a népszövetségi szervezkedés fontosságát.

Boriban a 24-iki gyűlésen Jancsola plebános és Bucsek Mátyás káplán beszéde után a tagok száma 71-re emelkedett.

Községi tisztújítás. Pográny községben folyó hó 26-án tisztújítás volt, mely alkalommal bíróné Czilling József, helyettes bíróné Czilling László, esküdtekké Andecs János, Kende Mihály, Jancsics János és Bacs Flóris választották meg. Igen jó hatással volt a népre, hogy a korcsmak 25-én este 10-től a bíróválasztás megejtéséig zárva voltak.

Iskolai ünnepély. A trencsényi kir. kath. főgimnázium 1909. évi február hó 2-án kalazanti szent Józsefnek, a rend alapítójának emlékére iskolai ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. „O Pater parvulorum“, duett, éneklők a főgimn. egyh. énekkar tanulói. 2. „A piarista iskolák elterjedése“, fejtegeti Krasznaynszky Károly főgimn. tanár. 3. „A kis Giuseppe legendája“, szavalja Takács László VI. o. t. 4. „Emléksorok zarándokutamból“, írta és felolvassa Ucsnay Ernő VII. o. t. 5. „A remény diadala“, szavalja Ehn Ferenc I. o. t. 6. „Te vagy földi éltünk“, éneklők a főgimn. egyh. énekkar.

A katolikus egyházi vegyesbizottság kiegészítése. A királyi adományozásból egyházi javadalmat élvező római és görög katolikus főpapok elhalálása után a javadalmi törzsvagyon elkülönítése, valamint a hagyatok rendezése fölött véghatározási joggal felruházott és az 1881. évi LXI. t.-cz. 109. § a alapján az 1883. évi április 10-én 13.249/I. M. sz. a. kiadott rendelet értelmében a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöke alatt működő vegyes bizottság tagjaivá az 1909. évre az igazságügyi m. kir. miniszter a vezetése alatt álló minisztérium részéről Kiss Gyula miniszteri tanácsost a kir. Kuria részéről pedig Peschata Endre és Jancsó István kir. kuriai bírákat, a pénzügyi m. kir. miniszter a vezetése alatt álló minisztérium részéről Bakonyi Géza miniszteri tanácsost, végül a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Tonházy Gyula miniszteri tanácsos, közalapítványi kir. ügyigazgatót nevezték ki.

Poruljart sensatióhajhászás. Igen érdekes ügy foglalkoztatja mostanában a pozsonyi sajtóbírószék, hol Komlós (recte Kohn?) Jakab volt banktisztviselő és a nyitrai 12 fejtű újság-szörny riportere ellen folyik az eljárás abban a feltűnést keltett csúnya hajhászásban, mit Retteg Sándor volt nagytapolcsányi főbírtos ellen indítottak ismeretlen tettesek. A riportert Komlós, szörnyen megörült ama hír hallatára, hogy Retteg Sándor ellen írógéppel irt falragaszok jelentek meg, vádolván őt becstelenség, tisztességbe ütköző cselekményekkel, s ezt aztán a nyitrai 12 fejtű szörnynyel közölte, el nem mulasztván, hogy Rettegin ő is ne üssön egyet s a szemérszedett valótlanosságokat még meg is toldotta. Ezért most már Komlósnak is meggyűlt a baja, s könnyen meglehet, hogy nemcsak az ő föjtjének a levét, de a másét is ő issza meg.

Petőfi és a bécsi magyarok. Örven-dezve tapasztaljuk, hogy a legnagyobb költő kultusza betölti a sziveket. Szokatlan nagy számban rendeznek mostanában Petőfi matinékat. Előljár Petőfi műveinek népszerűsítésében a Petőfi Társaság tiszteletbeli tagja, Jászai Mari. Ujabbban mint értesülünk a bécsi Magyar egyesület elnöke zápori Regenhart Ferencz, továbbá ennek a körnek lelkes titkára Riszner Kázmér udvari titkár tették magukévá a Petőfi társaság által létesítendő Petőfi Ház ügyét. A két lelkes magyar fölhívására mozgalom indult meg, hogy a bécsi magyarság a Petőfi Ház létesítésének céljaira minél szélesebb körű akció kezdeményezzen. Meg akarja a bécsi magyarság mutatni, hogy bár élethivatása idegenbe vonja, szívében első helyet foglal az a magyar lantos, aki a hazaszeretetnek Tirteusza volt. Teljes elismeréssel kísérjük a mozgalmat indító bécsi magyar urak fáradozását s igaz szívvel kívánjuk, hogy hassanak közre testvéreink a költő muzeumának szépségéhez jelen-tekeny anyagi erővel.

Egy házaspár — kútban. Ebben a 14°-os hidegben szinte hihetetlenül hangzik, de megtörtént Együd Imre bodoki gazda 64 éves feleségével, Gyepes Erzsébettel, hogy f. hó 23-án éjfél táján lázas állapotban kiszaladt az udvarra és kútba ugrott. Ferjének feltűnt az asszony hosszabb kimaradása, keresésére indult s akkor a kútban szokatlan mozgásnak neszt vette észre. Rögtön létráért szaladt és azon lement a kútba, hogy feleségét megmentse, ki azonban oly erősen karolta át férjét, hogy az mozdulni sem tudott és csak erős kiáltására előjött éjjeli órök mentették meg őket a rögtön haláltól. Az asszony reggelre kiszenderedett, férjének azonban nem ártott meg sem a kiállott izgalom, sem a szokatlan jégfürdő.

Szaktanfolyamok a budapesti m. kir. technológiai iparmuzeumnál. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a budapesti m. kir. technológiai iparmuzeumnál 4—6 napra terjedő szaktan-folyamok fognak tartatni a galvanizálásból, az elektromotor kezelésből, valamint az autogéngáz és elektromos hegesztésből. Mind a három tanfo-lyam látogatása díjtalan, csakis a beiratkozást kell 3 koronát fizetni. A tanfolyamok bármelyi-kén résztvenni szándékozó szakmabeliek vasuti menetdíj kedvezményben részesülnek, utazhatnak csoportosan vagy egyedül is; egyes érdemes és szegényorsu iparosok korlátozott számban az uta-zás és a tanfolyam tartamára napi négy korona ellátási segélyben részesülhetnek. A résztvenni szándékozók lakhelyük és foglalkozásuk megjelölésével és annak felemlítésével, hogy melyik tanfolyam a mely időben kívánnak résztvenni, végül, hogy az ellátási segélyre igényt tartanak-e, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál jelent-kezhettek.

A m. kir. állattenyésztési felügyelők és segédfelügyelők címei legfelső elha-tározás folytán változást szenvedtek. A m. kir. állattenyésztési felügyelőségek ezentúl a m. kir. gazdasági felügyelőség címét jogják használni.

A pornográfia ellen. Nevezetes és régóta érzett hiány pótlásáról intézkedett igazságügyi kormányunk, midőn e napok-ban rendeletet bocsájtott az ország összes ügyé-szeihez, és ügyészi megbízottaihoz, hogy a porno-grafikus termékeket irtsák és pusztítsák. Öröm-mel rövjuk le köszönetünket igazságügyminiszterünk iránt, hogy kiegészítve csak a nemrégiben meg-jelent ily irányú, de csakis a vasúti elárúsításra vonatkozó kormány rendeletet, szerves egészében harcot indított a lélek gyilkolói a malacirodalom szennyesei ellen. Szülők, nevelők, tanítók lesznek

első sorban azok, kik ezen rendelet üdvös hatását érezni fogják. Itt volt az ideje immár hogy a művelt nyugat előtt közmondásos rossz hírünket némileg tompítsuk, mert minden állam talpköve a tiszta erkölcs. Ez alkalomból eleve is felhívjuk az illetékesek figyelmét különösen a városi ponyvairódalom, képeslevelezőlap stb. árusítására. Ezer és ezer pornografikus bacilus ártalmatlaná tevésére van a vásárokon kilátás. Fel a cselekvésre, pusztítsuk ki a gázt!

Egy felszólalás sikere. Még az őszkor történt, hogy Trencsénmegye közgyűlésén Spanyol István csaczi káplán törv. biz. tag szóba hozta a csaczacsadecskai tanító dolgát, a ki a tót nyelvben való teljes járatlansága miatt az iskolában eredményt felmutatni nem volt képes és kérte a tanító áthelyeztetését. A felszólaló később ugyanerről a dolgról cikket írt lapunkban, a mely cikkért a trencsénmegyei urak felfortyantak. Mert hát Magyarországon a közigazgatás — tisztelet a kevés kivételnek — a közönség bajaival szemben indolens, a közönség panaszával szemben azonban annál érzékenyebb. Pedig a jelen esetben is a következmények megmutatták, hogy bizony jó volt a dolgot bolygatni, mert a csaczacsadecskai tanítót, mint lapunk múlt számában mi is jeleztük, ezen polemikából kifolyólag nagyon hamarosan áthelyezték s ezzel a bajt is orvosolták.

Kardlapozás. Varga Gáspár nyitrai honvédőrmester a napokban a Hid utcában rátámadt haragosára, Jambrikovics Mária utcai leányra s a verekedés hevében kardot rántva, erősen megkardlapozta. A rendőrség közbelépésére a támadt népcsoport is eloszlott.

A zenevilágból. Brenner Tivadar piliscsabai kántor már a „18 mű“ hangzatos jelzésével adta ki „Két eredeti magyar dal“ című egykoronás szerzeményét: ezek jóízű népies magyar nóták, szövegüket ő maga írta. A „Bánat nyomja a szivemet“ egészséges durban szól; a „Feljött a hold“ melancholiája ellenállhatatlan, ez a nóta egyszerűsége mellett is igen szép. A ciklust fiú szeretettel ajánlják a derék szerző. Másik „Két eredeti magyar dal“ című ciklusa szintén egy korona; bizományosa Budapesten Zala Mór. A Gottier Lajosnak ajánlott dalokat Agots Arzén alkalmazta zongorára. A lassu csárdásnak való „Édes anyám, házasodni szeretnék“ kezdetű is tetszetős és talp alá való, de a „Dúl a vihar...“ kezdetű bus nóta olyan szép, hogy az új nóták közt keresni kell párját. Nem utolsó dicséret a szerzőre, hogy ezeknek szövegét is maga írta. Úgy látszik: a magyar nóta mezején Brenner Tivadar olyan tehetség, a mely magyar hangzású névre és hírnévre is érdemes.

Községi tisztujtás Nagytapolcsányban. Szokatlanul eleven érdeklődés, rend, lelkesedés mellett folyt le, január 27-én Nagytapolcsányban a bíró, albíró, pénztáros és az esküdtek megválasztása. A gyakori és meglehetősen egyszerű eseménynek súlyt ad az a jelentős körülmény, hogy a választást megelőző hangulat izzó forrongásában olyanok ajkáról hangzottak a tüzet élesztő nyilatkozatok, kik vérmeslelkűletük mellett, részint a helyzettel ismeretlenek valának, részint túlbuzgóságból de a körülményekkel nem számolva ítéletet mondtak, pálcát törtek azok fölött, akik ha nem nagyobb, de talán éppen annyi joggal az észszerűség jegyében támogatással a rend teremtését elősegítették. Ez a közjót előmozdító munka pedig csak jó gyümölcsöt teremhet. Mert a haladás kerékkötői és a szemérmetlen hang tulajdonosai elnémítottak. A képviselőtestületi választás kiegészítéseképfolytatott 27-iki választás eredménye pedig tisztelettel parancsol. Mert szokatlan dolog ám az, hogy ilyen kaliberű városka mint Nagytapolcsány, ahol az értelmiségi elem igen szép számmal van képviselve, egyhangú választást érjen meg akkor, midőn mesterségesen szított hangulat a chaoszt szerette volna látni. Egyhangúlag lettek megválasztva; Skopecz István bíró, Krajcsócs Ferenc albíró, Jelinek Alajos pénztáros, Bartek Lajos, Toscanó Rudolf, Munk Bernát és Neumann Rezső tanácsosok. Az előzmények után nem várt érdekes eseménynek magyarázata igen egyszerű. Jelentőségében és méltóságában kimagasló a községi bírói szék. Az a községi bíró egyéni jó tulajdonain kívül kell hogy birtokaiban legyen a legszebb férfiúi éretnység, udvariasság stb. S ha ezekhez járul még a közbizalom, úgy az ilyen bíró biztos kézzel kormányozhatja a község viharokkal küzdő hajóját. Hiba nélkül nincs ember a világon, de ellenségek nélkül sem. Skopecz István ujonnan megválasztott községi bíró pedig mindezen röviden körvonalazott jó tulajdonságokból jó adagokkal

bir s így az eszt megállító egyhangú választás érthető. Ha vannak hibái azokat kiegyenlítik jó tulajdonságai; ha vannak ellenei, azokat legyőzheti közhasznú tevékenységével. A város polgárságának óhaja nagyon kevés és könnyen teljesíthető: legyen a bíró az előjárósággal egyetemben hűséges sáfárja a közvagyonnak s mérjen kinekinek igazságos mértékkel. A választást Markovics Alajos főszolgabíró vezette. A városház, udvarán egybegyűlt nagyszámú polgárság a szavazás mellőzésével közfelkiáltás útján töltötte be a megüresedett állásokat. Dél előtt 10 órakor már lezajlott a választási aktus, mely után a képviselőtestület ülésén a választást vezető főbíró kivette a megválasztottaktól a hivatali esküt. Jellemző apróságként megemlíthetjük még azt is, hogy ünnepi hangulatban és lelket felemelő komolysággal folyt le a képviselőtestület ülése. Ezt csak azért tartottuk érdemesnek a feljegyzésre, mert eddigelé eme szép tulajdonságok nem igen voltak fellelhetők e gyülekezeten úgyannyira, hogy egy megválasztott képviselőtestületi tag, ki az alakuló közgyűlésen megjelent, igen jól érthető okokból egyik kezében törvénykönyvvel, másikban pedig revolverrel jelent meg. Szimbóluma volt pedig a revolver a multnak, a törvénykönyv a jelennek.

Adójövedelem Nyitra megyében. Az 1908. évi befizetések eredménye: Egyenes adók 4,685,400 k. 86 f. — Hadmentességi díj 113,586 kor. 87 fillér. — Szeszadó és szeszadó pótlék 3,074,485 k. 78 f. — Söradó és söradó pótlék 329,352 k. 68 f. — Cukoradó 5,448,833 k. 99 f. — Boritaladó 270,751 k. 84 f. — Hűsfogyasztási adó 99,018 k. 54 f. — Italmérségi illeték 63,000 k. 32 f. — Dohány eladás 2,888,322 k. 29 f. — Bélyeg 1,195,180 k. 99 f. Illeték egyenérték 68,409 k. 43 f. A cukoradóból a nagyszűrányi cukorgyár befizetett 5,297,743 k. 02 fill.

Felmentő ítélet. Mult évi június havában tárgyalta a trencsén kir. törvényszék Ferényi Antal hőlaki körjegyző bűnügyét, mely több napi tárgyalás után Ferényi Antal felmentésével fejeződött be. A kir. ügyészség felebbezése folytán az ügy másodfokú elbírálás céljából a pozsonyi kir. ítélőtábla elé került, mely a f. hó 6-án tartott tárgyaláson vette felülbírálás alá az ügyet és helyben hagyva az első bírói ítéletet, Ferényi Antalt másodfokon is felmentette.

A községi és körjegyzők mozgalma. Az új adóreformjavaslat azon intézkedése, hogy a községi és körjegyzők továbbra is fogantatói maradnak az adóvégrehajtásoknak, nagyszabású mozgalomnak lesz az okozója. A vármegyei körében ugyanis kezdeményezés indult meg aziránt, hogy maguk a törvényhatóságok kérjék az országgyűléstől ennek a lehetetlen állapotnak megszüntetését. Mint hírlik vármegyénk jegyzőí kara is magáévá teszi a mozgalom támogatását.

Kontra bank. Tudvalevő dolog, hogy a a tót túlzó nemzetiségiek lábukat Nagytapolcsányban is megvetették, midőn megalapították a Krajcsócsok és Cziglienyiek közreműködésével a Tatra-bank fiókját. A veszedelmes tünet elfojtására igen életrevaló terv volt az, hogy egy kontra bankot, mely hazafias keresztény intenciók szerint vezetettnek, állítanának. A terv felmerült, sőt már több ezer korona is kilátásba volt helyezve s mégis oly sok vizet engedünk lefolyni a Nyitrai! Vajjon a lelkesedés kialudt volna már? Szavakkal még senki sem mentette meg a hazát, de tettekkel, munkával mindig javíthatunk a helyzeten.

A csendőrség nyomozása. A nyitrai csendőrség az elmúlt héten rendőri kísérettel bejárta a helybeli zálogházakat, az utóbbi időben felmerült ékszerlopásokból kifolyólag. Az ott teljesített nyomozás eredményre nem vezetett.

Neheztelő gavallérok. A Hid-utcai Szloboda-fele kocsmahelyiségben e hó 25-én este táncmulatság alkalmával Szochor István és Lieszkovszky János váraljai lakosok megtámadták táncosnőiket, Sztrdek Ágnes és Darnadi Borist, a miért utóbb megtagadták a táncban való részvételt. A rendőrség közbelépése elejét vette a nagyobb kavargásnak.

Lefoglalt lött vadak. A rendőrhatalóság az elmúlt héten Kmety Orbán lédeczi földműves szekeréről özet több nyulat, foglyot és fácánt lefoglalt, mivel nevezett azok eredetéről nem tudott adni kellő felvilágosítást. Alapos a gyanu, hogy a lött vadat titokban akarta itt értékesíteni s hogy az vadászás folytán került birtokába. A nyomozást folytatják.

Hlinka András ügye. Párty székesi püspök elébe a mult napokban nagyobb küldöttség járult, hogy az izgató pánszláv pap érdekében a Szentszékhez beadott kérvény inikénti elintézésé felől tudakozódjék. A püspök határozott válasza oda irányult, hogy a római Szentszék a kérvény tartalmával, mint politikai vonatkozású s így hozzá nem tartozó ügygel, nem is foglalkozott, azt eddig figyelmen kívül hagyta s ezentul sem fogja vizsgálat és érdemi méltatás tárgyává tenni. A tót — nagyrészt csehekből álló — küldöttség a választ tudomásul vette, de nem a legnagyobb meglepéssel.

Tűz gondatlanságból. Braun Vilmos a Nemzeti szálloda tulajdonosa a napokban jelentést tett a rendőrségnek, hogy folyó hó 25-én mosókonyhájában tűz ütött ki, Drábik Anna férj. Mihalecz Istvánné mosónő gondatlanságából. A megrakott kályha melletti fehérenemű darabok tüzet fogtak, mialatt a mosónő a padláson járt, s a konyhában felhalmozott összes tárgyak a tűz által felemésztettek. A becslés szerint a kávéház-tulajdonos kara meghaladja a 600 koronát.

Szenlopás az állomáson. A rendőrség f. h. 25-én a helybeli vasuti állomás raktárhelyiségei mellett elfogott több egyént, kiket a megrendelők terhére utóbbi időben következetesen történő szenlopások végrehajtásával gyanúsítottak. A nyomozás során Gábris József és Oláh Anna csapori lakosok előállítottak, mivel nálók mintegy 130 kilót kitevő szenmenyiséget lefoglaltak bűnjelképen. A rendőrség által visszatartott szén a legszeszgyár rendelése volt s épen elszállítás alatt állott.

A vágújhelyi vásárok. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megegyeztetve, hogy a Vágújhely községben az 1909. évben a december 23-ára eső országos állatvásár kivételesen dec. 16-án és a december 27-ére eső kirakóvásár kivételesen december 20-án tartassék meg.

Az amerikai kivándorlók növekedése. Nemrég megemlékeztünk hirrovatunkban a felvidéki kivándorlás növekedésének okairól s most újabb hir érkezik az amerikai kivándorlás rohamos emelkedéséről. A szomorú hir ezuttal Pozsony megyéből jön, a mennyiben az alispáni jelentés szerint a kivándorlás az utóbbi hónapokban aggasztó mérvet öltött. Mig ugyanis a mult, 1908. évben a januártól november végéig kiadott utlevelek csak 104-re rúgnak, addig magában december hónapban 94-en kértek utlevelet s igen sokan vannak olyanok, kik utlevél nélkül indulnak utra. A kivándorlók nagyrészt a tót lakosság köréből kerülnek ki s tulajdonképpen olyanok vannak köztük, kik a multban már megfordultak Amerikában.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrai, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Szinház.

Színészeink — nem tudni, kinek a mulattatására elsősorban — olykor-olykor meglepik a nyitrai publikumot holmi utcasarki durvaságokból összerótt bohózatokkal, számítva a nem épen tiszta izlésű közönség jóindulatára, melylyel partfogolásokukat nagyobb mértékben vélik kimeríteni.

Ez okból indíttatva érezzük magunkat, hogy szigorubb mértéket alkalmazzunk észlelt tapasztalataink közlésében, mert csak így fogjuk megállapíthatni a „művészet“ fogalmának szinpadai értelmét. Ez értelem pedig nem a legkedvezőbb, benyomásaink egyáltalán nem hajlanak az elfogadhatóság felé, inkább a művészetnek népszerű formuláját látjuk velük megerősítettetni. Hogyha Kelemen Pál haragszomrádot játszik a szinpadon s ezáltal köznapian közönséggé válik, Garai Ilus a pirosképu kifutó masamódiéany együgyűségével naiválja az írók esztetikátlan szinpadai típusait, s Tarnai Leona Fenyvesi Olgával versenyzik az énekelni és játszani nem tudásban, ez esetleg lehet népszerű művészet, de nem szinművészet. Ilyenkor csak Szabó, Rátkai, Nagy, Hervai, Paxi és Szalainak ezek fölé emelkedő képességei nyújthatnak kárpótlást, legalább némileg betöltve a tatóngó űrt, melyet az előbbieknél maguk után hagynak kirívó szintelenségükkel.

A hibák mellett előfordulhat mindazonáltal tehetség, tágabb értelemben vett talentum, sőt bizonyos zsenialitás is, melyek mindegyike becszel érvényesülhet a színtéren. Megnyugtatónkra szolgálhat, hogy ezekből több-kevesebb fentemli-

tett színészeinkben is előfordul, már amikor a szerep megválasztása nem teszi illuzóriussá helyzetüket. De teljes melegezés ezen körülmények között csak egyéb követelésekkel, felig csiszolt műveléssel járhat előadásuk nyomában.

Szükségesnek tartottuk mindezeket felhozni, mert a Kirdly színrehozatala olyannyira lerontotta eddigi képelmünket, hogy e tények fel- említésével tartozunk színtársulatunknak és tar- tozunk a magunk állásponjtjának egyaránt. Eltekin- tünk a darab trágár tartalmától, mert ennél is feltűnőbb volt a bemutatott színészi munka hiá- nyossága. Előbb említettekén kívül igen izetlen volt Fehér Artur játékaival és tendenciózus kül- sejével. Miniszterelnök szerepére való figyelemmel is jobban festett volna egy urasági parádés kocsis liberijában, így legalább elkerülte volna azt a sületlen tréfát, hogy bárkit is személyével össze- férhetetlen helyen profanizáljon.

Csaknem minden szereplőhöz volna hasonló mondani valónk, ha nem restelnők magunk is mindazt a hibát, amit ezen előadással kapcsola- ban tapasztalunk kellett. Az egyébkor oly szépen nyilvánuló törekvéseket kár az ilyfajta darabok- ban kétes és gyanús értékű műveikről még inkább a tönk szélére taszítani. Másrészt meg nem volna kívánatos a színház rendeltetését egészen leszállí- tani a Budapest külvárosi kulturbarlangok sorába.

Heti műsor: Vasárnap este „Fehő Klári“. Hétfő „Casanova“ (zóna). Kedd d. u. „Fokról- fokra, este „Király“. Szerda „Eleven ördög“ (ope- rette). Csütörtök „Tolvay“ (Bernsten Heuri szin- máve). Péntek „Varázsgeringő“. Szombat „Forra- dalmi gyász“ (színmű).

Közgazdaság.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület ez idén is mint más évekből, gazdasági kurzusokat 5—10 előadásból álló sorozatokat rendez. Erre vonat- kozólag az egyesület vezetősége egy körlevelet intézett a vármegye intelligens köreihez, mely- ből kiemeljük a következőket:

Nyitrai megye egyike azon vármegyének, a hol a belterjes mezőgazdálkodás már nem csu- pán a nagybirtokokon, de a közép és kisgazdaságok egy részében is otthonos lett. A fejlődés tagad- hatatlan; sajnos azonban vármegyénk nem min- den részén, nem minden gazdaságnál. Még most is igen sokan vannak olyanok, akik ma is leg- nagyobb részt a régi rendszer követői. Ennek okát egyrészt a kisgazda konzervatív természetében, másrészt pedig a kellő gazdasági tudás hiányában kell keresnünk.

A kisgazdaságok üzemének okszerű átala- kítása és a haladás ujára terelése pedig a nem- zet anyagi előhaladásának, erőfejlesztésének egyik fő feltétele, tehát elsőrendű nemzeti kérdés; együttes erővel kell tehát arra törekednünk, hogy földmivelő osztályunk kiképzését elősegítsük. Ezen cél elérésére legeredményesebbnek a művelt uri osztály és a nép közötti kapcsolat létesítése s ennek célravezető eszközökkel való ápolása és fenntartása ígérkezik.

Szükséges, hogy ezen munkából vármegyénk értelmisége hathatósan kivége a maga osztály- részét.

Az első lépést az intelligenciának kell meg- tennie. — Tettekkel kell meggyőznünk a népet, arról, hogy az intelligencia nem ellensége, kiszipo- lyozója, hanem igenis jóakarója és hivatott veze- tője a népnek.

Tanítsuk meg a kisgazdát okszerűen gazdál- kodni, hogy meglevő javait céltudatosan kihasz- nálhassa.

Ezen célt vannak hivatva szolgálni az egye- sület által évenként rendezett gazdasági előadások. Az előadásokat ezen téli folyamán mindazon községekben meg fogjuk tartani, a hol azok meg- tartására egy- két előadót megnyernünk sikerül. Az ilyen helységekből 5—10 előadásból álló soro- zatot kell rendezni, a mely felölelné főbb voná- saiban a talajmivelést, a trágyakezelést, a növény- termelést, a szarvasmarha és sertésenyésztést, az állat járványok ismertetését, a takarmányo- zást, a tejkezelést, a baromfitenyésztést, a gyümölcs- termelést, végül ismerteté a legszükségesebb szociális tudnivalókat, a szövetkezeteket és a ki- vándorlás kérdését. Az előadások megtartásához szükséges vezérfonál magyar és tót nyelven rendel- kezésre áll, úgy hogy az előadások minden na- gyobb elmunkát nélkül, a vezérfonál egyszerű előadása- vagy hangszülőzött felolvasásával tart- hatók meg.

Ezeknek előrebocsátása után hazafias tiszte-

lettel arra kérjük, hogy a nép ily irányu oktató- sában résztvenni kegyeskedjék.

Nem kérünk semmi nagyobb áldozatot, csu- pán azt, hogy egypár alkalmas napon, legcé- szerűbben vasárnap délutánoként, az istentiszte- let előtt vagy után, 1—2 órát a nép között tartózkodva, azt oktatni sziveskedjék.

Amennyiben pedig ezen csekély áldozat keresztülvitelében valami gátolná, ne tessék kérel- münket közönyösen félretenni, hanem kegyesked- jék ismerősei körében az előadások megtartására oly együt megnyerni, aki ezen, mondhatni cse- kely, munka teljesítésére vállalkozni hajlandó.

Bár az előadó urak egyrészenél számítunk, az egyesület szerény anyagi eszközei kimélese szempontjából, a díjazás nélküli önzetlen haza- fias közreműködésre, nem zárkozunk el az elől sem: hogy egyes esetekben az előadó urak fára- dozását szerény tiszteletdíjjal esetleg utiköltségek megtérítésével, honorálja egyesületünk.

Ismételten kérjük, méltóztassék kérésünket teljesíteni és mielőbb, lehetőleg postafordultával közölni egyesületünkkel, hogy az előadások meg- tartását magára vállalni méltóztatik-e? Amennyi- ben pedig ezt nem tehetné: kit méltóztatott e feladat teljesítésére megnyerni?

Végre pedig közölni kérjük egyesületünkkel azt is, hogy az előadásokat mely községben és mely időben óhajtaná megtartani.

Telefon.

Bakfia. Téved, ha azt hiszi, hogy eljegyzések és házasságok dolgában azért olyan holt a szezon még farsang idején is, mert kevés a mulatság. Mi azt hisz- szük, hogy a szezon nagy meddősége inkább arra a körülményre vezethető vissza, hogy sok olyan fiatal ember és sok olyan lány van Nyitrán, a kik többet szeretnének mulatni, mint a mennyit tényleg mulatnak, és — mulathatnának.

Pi. Nem kaptuk meg a kérdéses cikket, amit élénken sajnálunk. Reméljük, hogy nem fog sokáig tartani nagy elfoglaltsága, melyhez egyébként teljes sikert kívánunk. Azután ismét számítunk ügyes tollára. Köszönet az eddigiekért és üdv!

Sissó. Az olyan hírek, értesítések mindig jók, mert hiszen elvégre is a közérdeket mozdítják elő.

X. Nagytapolcsány. Akárhogy irunk, minden- kinek a szájze szerint nem irhatunk. A szemrehányá- sokat tehát nyugodtan zsebre kell vágunk. Keressük és kövessük mindig az igazságot, ez a legbiztosabb kalauz. Üdv!

Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság.

Meghívó.

Van szerencsénk a „Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság“ t. részvényeseit a fo- lyó évi február hó 7-én délelőtt 10^{1/2} órákor az intézet helyiségében tartandó

XXVI-ik

rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni, azzal, hogy a zárszáma- dások az Iparbank helyiségében a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság- nak a mérleg előterjesztésével kapcsolatos évi jelentése és a tiszta nyereség hováfordítása iránti határozat hozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgató- ság és felügyelő-bizottság részére.
3. Szavazatszedő és jegyzőkönyv hitelesítő bizottság választása.
4. Négy igazgatósági tagnak megválasz- tása 3 évre.
5. Három felügyelő-bizottsági tag meg- választása egy évre.

Nyitrán, 1909. évi január hó 20-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

16. §. A szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal, az intézet pénztáránál elismervény mellett letétessenek, mely elis- mervény a közgyűlésre való megjelenésre jogosít.

Egy részvény birtoklása a közgyűlésen jogot ad egy szavazatra, azonban senki sem gyakorolhat 10 sza- vazatnál többet, sem saját nevében, sem mint meg- hatalmazott.

A Tóth Vilmos utcai Pázmándi-házban több üzlethelyiség kiadó.

80. 1-1.

Árverési hirdetmény.

A Nyitra-Párutcai közbirtokosság részé- ről közhírré tétetik, miszerint a tulajdonát képező Nyitra folyó vizi homokszedési joga 1909. március hó 1-től három évre, folyó évi február hó 6-án d. u. 3 órákor a városi pénztári helyiségben megtartandó zárt ajánlati és szóbeli árverésen bérbé fog adni.

Az árverési feltételek Ocskay Iászló, közbirtokossági gondnok úrnál megtekinthetők. Nyitra, 1909. január hó 25-én.

Árpácssy Imre,

közbirt. felügyelő.

25. 1-1.

Meghívás.

A Nyitra-Zsámbokréth Vidéki Takarékpénztár 1909. évi február hó 23-án

illetőleg az alapszabályok 22. §-a értelmében 1909. évi március hó 5-én délutáni 3 órákor saját házában

rendes évi közgyűlést

megtartandja, melyre a t. c. részvényes urak tisztelettel meghívattak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Közgyűlési elnök és a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes meg- választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az 1908. évről.
3. 1908. évi ügyforgalom, valamint vagyon és teher kimutatása s az 1908. évből nyert tiszta jövedelemnek az alapszabályok 68. §-a értelmében eszközözlendő felosztása, az osztalék megállapítása és a felmentvény feletti határo- zathozatal.
4. Az alapszabályok 29. §-a értelmében az intézeti vezérigazgató s tiz igazgatósági tagnak megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés.

Azon t. részvényes urak, kik a közgyűlésen sza- vazati jogot gyakorolni, vagy pedig a tanácskozásba befolyjni óhajtanak, tartoznak részvényeiket a hozzá- tartozó szelvényekkel együtt az alapsz. 18. §-a értelmében a közgyűlés megkezdése előtt vagy az intézet pénztáránál, vagy pedig a privigyeci takarékpénztár részvénytársaságnál Privigyén ugyanezen célból letétbe helyezett részvényekről kiállított bizonylatot elismer- vény mellett letenni.

Nyitrazsámbokréth, 1909. január 28-án.

29. 1-1

Az igazgatóság.

A csejthei önszegélyző-egylet mint szövetkezet felszámolás alatt a szövetkezeti ügyek lebonyolításáról szóló 1908. évi kimutatása.

Mérleg-számla.

Kötvény kölcsön	K.	90.—
Váltók per alatt	"	1194.—
Készpénz	"	34.80
		K. 1318.80

Tartozás pénztáratétnél	K.	864.78
Kamat	"	26.98
Maradvány	"	427.04
		K. 1318.80

Csejthén, 1909. jan. 20.

28 1-3

NYITRAI HITELBANK.

Meghívó.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi február hó 14-én délelőtt 10 órakor** intézeti székházunkban tartandó

XXXVI.

rendes közgyűlésre

ezenel tiszteletteljesen meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottsági jelentés, évi mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hovatartozása iránti határozathozatal.
3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. A szavazatszedő és a hitelesítő bizottság megválasztása.
5. Az igazgatóság kiegészítése és a felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Az alapszabályok 15-a értelmében esetleg beérkező indítványok.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az azokhoz csatolt 1908. évre vonatkozó mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében minden beiktatott részvényes által átvehetők.

Azon t. c. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, szelvényekkel ellátott részvényeket a közgyűlés előtt legkésőbb 8 nappal az intézet pénztáránál térítvény mellett letenni tartoznak, mely térítvény belépti jegyül szolgál.

Nyitrán, 1909. évi január hó 28-án.

24. 1-1. **Az igazgatóság.**

A nyitramegyei Elecske község határában fekvő 2000 magyar (1200 □-öles) holdat meghaladó uradalmi birtokon

a vadászati jog

haszonbérbe adatik. — Érdeklődők a bérleti feltételeket a „DIÓSZEGI CUKORGYÁR“ igazgatóságánál (Diószeg, Pozsony m.) megtudhatják.

Több kiállításon ezüst éremmel és díjjal kitüntetve.

**JUHARI KÁROLY
TEPLOMFESTŐ
ÉS OLTÁRÉPÍTŐ
NYITRA, KÁPTALAN-U. 17.**

Elismert kiváló szakerő templomfestés és oltárépítészet terén, a mit a közel multban is sikerrel bevezett számtalan és alább felsorolt munkát bizonyít.

Legújabbban a következő munkálatok fejeztettek be:

Szakolezai sz. ferenerendi templom festése és összes oltárok megújítása, a főoltárra új tabernaculum.

Szakolezai főtemplom stilszerű kijavítása és oltárok tisztítása.

Szakolezai Stibor-féle alapítványi kápolna új festése.

Czifferi templom új festése.

Nagybélcei romanizált templom új festése, (mely a környék legszebb temploma).

Vágszikkási templom új festése.

Zsolti templom új festése és az összes oltárok aranyozása.

Bélaházi templom új festése.

Gerencséri alapítványi iskola kápolnájának új festése és egy új oltár építése.

Salgói oltár megújítása. 9. 3-12.

Geszti oltár megújítása.

Pozsonyi és zsolnai sz. ferenerendi templomok részére egy-egy új tabernaculum építése.

Különösen ajánlom a Főtiszt. Clérus n. becsült figyelmébe az én általam szerkesztett, az egyházi Liturgia szabványainak megfelelő „tabernaculumot“, a mi bármely régi forgó tartókon is jól alkalmazható.

A Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet zárszámadása az 1908-ik évről.

Mérleg-számla.		Vagyon.	
	kor. fill.	kor. fill.	
Pénzkészlet	45,962	02	
Váltótárca	1.801,653	72	
Jelzálogkölesönök	1.297,217	47	
Megyei és községi kölesönök	60,242	26	
Előlegek értékpapírokra	27,006	—	
Értékpapírok jegyzék szerint	193,141	10	
Az értékpapírokra függő kamatok	2,146	13	
Adósok fedezve	334,398	42	
Leltár	958.—	—	
ebből leírás	158.—	800	—
			3.762,567 12
Teher.			
Részvénytőke: 1500 drb. részvény á 200 k.	300,000	—	
Tartalékalap	138,500	—	
Külön tartalékalap	115,667	72	
Nyugdíjalap	38,432	36	
Baeskády Károly alap	1,921	26	
Betétek:			
könyvecskékre	2.149,207.87		
folyó számlán	200,441.35	2.349,649	22
Hitelezők		116,697	13
Visszleszámítás		615,124	58
Átmeneti számla		17,484	40
Illeték tartalék		4,115	02
Fel nem vett osztalék 1907. évről		360	—
Tiszta nyeresemény	56,615.43		
ehhez adva az 1907. áthozat	8,000.—	64,615	43
			3.762,567 12

Nyeresség- és veszteség-számla.		Veszteség.	
	kor. fill.	kor. fill.	
Tiszti fizetések	16,248	18	
Nyugdíjak	1,028	—	
Házbér	1,200	—	
Adók és illetékek:			
intézeti adók	8,164.—		
10% betétkamatadó	8,895.95	17,060	40
Általános költségek:			
irodai szükségletek, hirdetési díjak, jelenléti jegyek, temetkezési költségek, illeték, bélyeg, postabér stb.		6,861	97
Veszteség leírás		2,469	37
Leírás a leltárból		158	—
Perköltségek		28	82
Árfolyamvesztés		3,304	75
Kamatok:			
könyv és folyó számlai betétek után	88,959.36		
visszleszámítás után	28,939.27	117,898	63
Tiszta nyeresemény		64,615	43
			230,873 54
Nyeresség.			
Nyeremény áthozat 1907. évről	8,000	—	
Kamatok:			
váltók után	111,754.92		
jelzálog és egyéb kölesönök után	73,103.43		
előlegek után	1,792.48		
értékpapírok után	10,620.21		
az új részvények után	4,413.86		
folyó számlán	18,350.05	220,033.95	
Jutalékok		2,735	14
Nyeresség:			
pénzmeneken és szelvényeken	53.45		
különlételekből	51.—	104	45
			230,873 54

Nyeresség.		Veszteség.	
	kor. fill.	kor. fill.	
Nyitrán, 1908. december hó 31-én.			
Az igazgatóságért:		A könyvvezetőségért:	
Pollák s. k.		Misner s. k.	
Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.			
Nyitrán, 1908. december hó 31-én.			
Kochanovszky László s. k.			
f. b. elnök.			
Tombor Kornél s. k.		Csornyák Rezső s. k.	
f. b. tag. 31. 1-1.		f. b. tag.	

Nyitrán, 1908. december hó 31-én.

Az igazgatóságért: **Pollák s. k.**

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Nyitrán, 1908. december hó 31-én.

Kochanovszky László s. k.
f. b. elnök.

Tombor Kornél s. k. **Csornyák Rezső s. k.**
f. b. tag. 31. 1-1. f. b. tag.

Eladó!

30 waggon bükk hasáb és dorong tüzifa

mult téli vágás, hasábfa 125 kor., dorongfa 90 korona 100 méterm.

Nemeskosztolány állomáson waggonba rakva.
27. 1-1. **Cím:**

Hugyecz János Felsőkemencz, post. Nemeskosztolány

2731/908. tkv.*sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közzé teszi, hogy **Kohn Béla** kelecsényi lakos végrehajthatónak **Kohn Jakab** tótrprónai lakos végrehajthatást szenvedő elleni 450 kor. és jár. kielégítése iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Rudnó község 10. sz. tjkvben irt a. I. 1-13. sorsz. alatt foglalt ingatlanból B. 3. a. Kohn Jakabot illető 2/3-ad részére Kohn Béla kelecsényi lakos végrehajtható javára **1909. évi február hó 17. napjának d. e. 10 órakor** Rudnó községében 314 korona kikiáltási ár és 31 kor. 40 fill. bánatpénz letétele mellett becsáron alul is eladatni fog, de a kikiáltási árnak a vhsz. 26. §-ában megjelölt hányadakon alul nem. A vevő pedig a bánatpénzt a vhsz. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt három egyenlő részletben 5% kamattal együtt a bírói letétpénztárba fizetendő részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a bíróságnál, valamint fentnevezett község előljáróságánál megtekinthetők.

Privigyén, 1908. évi november hó 19-én a kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság.

(Olvashatlan aláírás)

23. 1-1.

kir. járásbíró.

Seilnacht József
= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme
GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Oltárok, szószekek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése. Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök. **Polychromikus festészet!** Mindennemű tárgyak minden alakban tiroli iparjelleg szerint.

Németprónai templom főoltára 1907. 149. 15-52.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntetve az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS
42. 51-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű **nagy cipőraktárát**

Továbbá ajánlja **felsőréssz készítményeit és bőrkereskedését** a t. cipészmaster urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik.

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnövésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
iránt intézkednék,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX. Lányfalva-utca 7.
Telefon-Interurbán
46-31.

Meghívás

a **Nyitrai Takarékpénztár** részvénytársulatnak 1909. február hó 14-én d. e. 11 óra-kor saját háza tanácstermében Nyitrán tartandó

46-ik rendes közgyűlésére,

melyre a t. e. részvényesek az alapszabályok 18. §-ára* való figyelmeztetéssel meghívotnak.

Napirend:

1. Az 1908. évi üzletről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása.
2. Ezen üzleti évi megvizsgált végszámadások alapján elkészült mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a lefolyt üzleti évre felelősség alóli felmentése.

4. A központi igazgatóságból a forda szerint kilépett és újból megválasztható 3 tag helyére a választás fogantatása. (A forda szerint kilépnek: Pongrácz Kálmán, dr. Thuróczy Károly és ifj. Tomaszek János urak.)

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint a mérleg a közgyűlést megelőző 8 nap alatt az igazgatóság tanácstermében betekintheők.

Kelt Nyitrán, az igazgatóság 1909. évi január hó 28-án tartott üléséből.

Az igazgatóság.

* A közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlést megelőző évnél utolsó napjáig bezárólag nevére a részvénykönyvben bevezetett és még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig az intézőnél az igazgató által ellenjegyzett pénztárnoki elismervény mellett letételt. Ezen elismervény belépti és szavazati jegyül szolgál a közgyűlésre. 32. 1-2.

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző- eladási hirdetés.

A nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint változtatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege faj

gyökeres fás és zöldoltványok
úgyisint **hazai sima és gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlő- telep kezelősége

Tapolca (a Balaton mellett).

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 5-52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.
Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 38-52.

Ezen jelzéssel ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Ezen jelzéssel ismerhetők fel azon üzletek, a melyekben a **SINGER-varrógépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.